

Temat: Świat się zmienia, nazwy ulic pozostają...

Cele – uczeń:

1. Rozumie wpływ człowieka na środowisko w procesie przekształcania przestrzeni miasta.
2. Zauważa zmiany w znanej mu przestrzeni.
3. Wyszukuje w tekście potrzebne informacje.
4. Kształtuje poczucie własnej tożsamości (moja mała ojczyzna) oraz postawę szacunku dla dorobku historycznego.
5. Wzbogaca zakres słownictwa.
6. Utrwala pisownię nazw własnych.
7. Tworzy opis (krajobrazu lub przedmiotu).

Czas: 45 minut

Formy i metody: praca zespołowa, praca indywidualna, rozmowa kierowana.

Tok lekcji:

1. Podanie celu głównego zajęć; będziemy analizować informacje związane z historią Poznania i zastanawiać się nad tym, jak się miasto zmieniało w niektórych częściach.

2. Podział uczniów na 5,6-osobowe grupy.

3. Zadanie I – polecenie

Przeczytajcie uważnie otrzymane materiały. Porozmawiajcie i wspólnie ustalcie, w jaki sposób nazwy ulic mówią nam o historii miasta. Czy należałoby zmienić im nazwy, czy pozostawić takie, jakie są i dlaczego? Wasz wniosek sprawozdawca przedstawi klasie. Czas 12 minut.

4. Prezentacja ustaleń grup. Komentarz nauczyciela; uczniowie powinni zauważyć, że nazwy ulic niosą ze sobą różne informacje o przeszłości miasta; szczególnie warto podkreślić, że niektóre z ulic powstały w wyniku ingerencji człowieka i zmieniania otaczającej go przestrzeni.

5. Zapisanie tematu lekcji.

6. Wypełnianie kart pracy.

Wszyscy uczniowie otrzymują kartę pracy, którą wspólnie w zespołach wypełniają.

7. Odczytanie rozwiązań, ewentualna korekta.

8. Podsumowanie zajęć; końcowe wnioski.

Zadanie domowe (do wyboru)

1. Wyobraź sobie wygląd Zgńskiej Warty i opisz to miejsce w kilku zdaniach. Możesz dołączyć swoją ilustrację.

2. Wyobraź sobie jedną z nieistniejących już baszt średniowiecznych i opisz ją w kilku zdaniach. Możesz dołączyć swoją ilustrację.

Komentarz

Proponowany scenariusz należy przystosować do wieku uczniów i ich poziomu. Wydaje się, że z powodzeniem można go zrealizować w każdej klasie VI lub „dobrej” V. Dla młodszych z klasy IV należy przygotować skromniejszą kartę pracy; np. bez ćwiczenia 2. oraz prosić o jeden przykład w ćwiczeniu 3. Wówczas każda grupa otrzymuje tylko trzy informacje (różne zestawy, tak by wykorzystać w klasie wszystkie 5 fragmentów). Jeśli to możliwe, lekcję dobrze byłoby poprzedzić wycieczką po terenie, o którym mówią niektóre z informacji. W podsumowaniu trzeba koniecznie podkreślić historyczny charakter ulic, o których była mowa na lekcji. Należy zaakcentować rolę człowieka w zmienianiu otaczającej go przestrzeni oraz że proces ten nigdy się nie kończy. Cele zapisane w scenariuszu przewiduje *Podstawa programowa II etapu edukacyjnego* oraz *Karta przestrzeni publicznej*.

Informacje o Poznaniu

1. Aż do XVIII wieku między murami obronnymi a Wartą leżała osada o drewnianej zabudowie zamieszkała przez garbarzy*. Od niej późniejsza ulica Garbary przyjęła nazwę.

*garbarz – rzemieślnik zajmujący się wyprawianiem skór, aby były miękkie i trwałe

2. W przedłużeniu ul. Wodnej ciągnie się ul. Grobla na miejscu ludnego dawniej przedmieścia, które mieściło się między głównym korytem Warty a jej odnogą Zgniłą Wartą. Koryto tej ostatniej zostało zasypane w XIX w. i dało miejsce ulicy Mostowej. Główne koryto Warty wzdłuż ul. Grobli zostało zasypane w 1968 r.

3. Góra Przemysława dominowała nad średniowiecznym miastem. To wzgórze o stromych zboczach, zwłaszcza od zachodu i północy, zostało prawdopodobnie sztucznie podwyższone w okresie wczesno-historycznym. Zamek książęcy ostatecznie popadł w ruinę w 1764 r., a został zburzony zupełnie w 1945 r. Obecnie odbudowywany – przewiduje się jego otwarcie na rok 2015.

4. Na narożniku ul. 23 lutego i ul. Maształarskiej* wznosi się gotycka baszta, pozostałość po zewnętrznej linii obwarowań miejskich. Odkryto ją w 1947 r. wśród ruin zniszczonej kamienicy, częściowo zrekonstruowano w 1949 r. Spośród około 30 baszt średniowiecznych w całości do naszych czasów zachowała się tylko jedna na dziedzińcu Straży Pożarnej. Jej mury pochodzą z końca XIII wieku.

*maształarz – dawniej: starszy stajenny; dziś: wykwalifikowany pracownik obsługujący konie

5. Rzeczka Bogdanka przed ujściem do Warty tworzyła staw, stąd nazwa ulicy Stawna. Rzeczka została skanalizowana w 1876 r. U zbiegu ulic Wronieckiej i Stawnej wybudowano w 1907 r. imponujący gmach synagogi*.

*synagoga – dom modlitwy ludzi wyznania mojżeszowego

Wykorzystano: Franciszek Jaśkowiak; Poznań. Przewodnik. W-wa 1972 r.

Karta pracy

1. Do podanych form czasowników dopisz ich bezokoliczniki.

- zamieszkiwali - .....
- została skanalizowana - .....
- zasypaliśmy - .....
- wznosi (się) - .....
- odbudowuje - .....
- wybudowano - .....
- odkryto - .....
- zrekonstruował - .....
- zachowała (się) - .....

2. Podaj wyrazy o znaczeniu przeciwnym.

- Np.: odkopany - zasypyany
- zburzony - .....
  - ..... – zakryty
  - zamieszkany - .....
  - niezachowany - .....
  - podwyższony - .....

3. Podaj dwa przykłady, w jaki sposób ludzie zmienili środowisko przyrodnicze w dziejach Poznania.

- a).....
- .....
- .....
- b).....
- .....
- .....

Temat: Jesteśmy w parku miejskim.

Cele – uczeń:

1. Rozumie rolę miejskiej przestrzeni zielonej.
2. Współpracuje w zespole.
3. Zna zasady zachowania się w parku miejskim.
4. Rozumie rolę małej architektury.
5. Stosuje różne formy notowania.

Czas: 90 minut

Formy i metody: praca zespołowa, praca indywidualna, rozmowa kierowana.

Tok zajęć:

1. Podanie celu głównego lekcji językiem ucznia; zapisanie tematu.
2. Podział uczniów na 5,6-osobowe grupy.
3. Krótka rozmowa z uczniami na temat parków Poznania; jakie znają; do jakich chodzą z rodzicami.
4. Kiedy i w jakim celu idziemy do parku?

Zadanie I – polecenie.

Porozmawiajcie ze sobą i wspólnie ustalcie, kiedy i w jakim celu ludzie idą do parku w mieście. Swoje wspólne ustalenia zanotujcie w formie notatki- schematu (mapy mentalnej). Sprawozdawca krótko skomentuje wasze zapisy. Czas: 15 minut.

Przykład notatki i zapisów, które powinny się pojawić.

5. Wystąpienia sprawozdawców; komentarz nauczyciela. Jeżeli zabraknie jakiegoś istotnego elementu w pracach uczniów, polonista (wychowawca) uzupełnia notatki. Jedną wspólną (albo najlepszą) z nich uczniowie przepisują do zeszytu.

6. Jakie obiekty i urządzenia można spotkać w parku?

Uczniowie w grupach zapisują znane im elementy małej architektury np.: kosze na śmieci, ławki, latarnie, place zabaw, amfiteatry, altany, fontanny, pomniki czy szalety.

Rozmowa kierowana; wyjaśniamy znaczenie tych obiektów. Dlaczego stawiamy pomniki w parkach? W jakim celu znajdują się w nich ławki? Czy w parku powinny być latarnie? itd. itp.

7. Zasady obowiązujące odwiedzających parki miejskie.

Praca w grupach. Zadanie II – polecenie

Porozmawiajcie wspólnie o tym, jak należy zachowywać się w parku, aby służył on ludziom jak najlepiej. Ustalcie wspólnie kilka zasad (najmniej 5!), których należy przestrzegać, będąc w „miejskim lesie”. Zapiszcie je na arkuszu papieru w formie równoważników zdań. Sprawozdawca ładnie je przeczyta klasie. Udanej współpracy! Czas 20 minut.

8. Prezentacja uczniowskich regulaminów; wystąpienia sprawozdawców.

9. Omówienie zasad i podkreślenie przez nauczyciela tych najistotniejszych. Ewentualna korekta błędów językowych lub ortograficznych.

10. Podsumowanie zajęć. Uczniowie relacjonują, czym zajmowali się na lekcji i co było jej tematem; jakie sprawy warto zapamiętać, jakich zasad należy przestrzegać, korzystając z parku w mieście. Nauczyciel ocenia pracę uczniów.

Zadanie domowe (do wyboru)

1. Byłem / byłam dziś w parku... - kartka z dziennika.
2. Tak nie wolno się zachowywać w parku! – list oburzonego młodego poznaniaka do szkolnej gazetki.

Komentarz

Proponowany scenariusz należy przystosować do wieku uczniów i ich poziomu. Wydaje się, że w klasie IV należy kontrolować czas zadań i ewentualnie redukować czas przeznaczony na rozmowę w związku z pkt. 6. Klasy, które regularnie pracują w zespołach, nie powinny mieć większych kłopotów z realizacją zadań. Przy tego typu pracy ważna jest rola nauczyciela, kiedy podsumowuje i porządkuje ustalenia grup uczniowskich. Należy zaakcentować rolę parków miejskich w życiu mieszkańców miasta i istotne znaczenie odpowiedniego zachowania się w tych miejscach. Cele zapisane w scenariuszu przewiduje *Podstawa programowa II etapu edukacyjnego oraz Karta przestrzeni publicznej*.

